

Žalobce:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, IČ: 625 36 761, se sídlem Fráni Šrámka 1168/35, 370 01 České Budějovice

Právně zastoupen:

Mgr. Pavlem Douchou, advokátem zapsaným v seznamu advokátů České advokátní komory pod ev. č. 14553, se sídlem Údolní 33, 602 00 Brno, ID DS: b7bpfrg

Žalovaný:

Ministerstvo životního prostředí, IČ: 001 64 801, se sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

**Žaloba proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne
29. 4. 2015, č. j. 1204/M/15 27795/ENV/15**

Soudní poplatek bude uhrazen na výzvu soudu

Přílohy:

- *plná moc k zastupování žalobce*
- *rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 29. 4. 2015, č. j. 1204/M/15 27795/ENV/15*
- *rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, odboru výkonu státní správy VII ze dne 20. 10. 2014, č. j. 1739/560/13 67683/ENV/13*

I. Skutkový stav

Dne 25. 9. 2013 byla doručena Ministerstvu životního prostředí žádost Správy úložišť radioaktivních odpadů (dále jen „**SÚRAO**“) zastoupené společností DIAMO, státní podnik, odštěpný závod GEAM, o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Horka.

Žalobce v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí namítal, že SÚRAO nebylo oprávněno žádost o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Horka vůbec podávat, jelikož nebyly splněny podmínky stanovené v Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013, zejména nebyl získán souhlas dotčených obcí. Obdobně pak žalobce namítal, že harmonogram činností a prací je v rozporu s Konceptí nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivním odpadem v České republice a další nesrovnalosti v žádosti SÚRAO. Dále pak žalobce namítal existenci jiných veřejných zájmů, které převyšují zájem na stanovení průzkumného území a budoucího využití území. Nakonec žalobce požadoval napravit vady řízení při vedení správního spisu, jakož i navrhoval doložení dalších podkladů a důkazů do spisu.

Ministerstvo životního prostředí námitkám žalobce nevyhovělo a rozhodnutím ze dne 20. 10. 2014, č. j. 1739/560/13 67683/ENV/13 stanovilo průzkumné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Horka (dále jen „**rozhodnutí MŽP**“).

Žalobce podal proti rozhodnutí MŽP v zákonné lhůtě rozklad, který odůvodnil především nesprávným posouzením otázky oprávnění žadatele podat žádost o stanovení předmětného průzkumného území, nezákonností v postupu Ministerstva životního prostředí při vedení spisu, v důsledku něhož bylo žalobci upřeno právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a nezákonností v postupu Ministerstva životního prostředí při posuzování veřejných zájmů.

Ministr životního prostředí však svým rozhodnutím ze dne 29. 4. 2015, č. j. 1204/M/15 27795/ENV/15 (dále jen „**napadené rozhodnutí**“) rozklad žalobce zamítl a rozhodnutí MŽP potvrdil. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 6. 5. 2015.

Žalobce tak tímto napadá napadené rozhodnutí v zákonné lhůtě žalobou podle § 65 a následujících zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**soudní řád správní**“), a to v **plném rozsahu**.

Pro případ postupu Městského soudu v Praze podle § 78 odst. 2 soudního řádu správního napadá žalobce v **plném rozsahu** taktéž rozhodnutí MŽP.

II. Důvody žaloby

Žalobce shledává napadené rozhodnutí i rozhodnutí MŽP za nezákonná a nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Zároveň má za to, že řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, je zatíženo takovými vadami, které musí vést ke zrušení rozhodnutí z něho vzešlého.

2.1 postup SÚRAO při podání žádosti o stanovení průzkumného území byl nezákonný

Žalobce již v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí upozorňoval na skutečnost, že SÚRAO je podle § 26 odst. 4 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**atomový zákon**“) oprávněna vykonávat svou činnost toliko na základě schváleného plánu činnosti. V době podání žádosti o stanovení průzkumného území byl v platnosti Plán činnosti a rozpočet Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2013, tříletý plán a dlouhodobý plán (dále jen „**Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013**“) přijatý usnesením vlády č. 955 ze dne 20. 12. 2012. V Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 se pak uvádí, že strategie postupu

SÚRAO k ověření vhodnosti lokality pro budoucí hlubinné úložiště a k výběru dvou kandidátních lokality předpokládá jednání s obcemi s cílem získání jejich souhlasu se zapojením do výběru lokality a dále že SÚRAO k tomu předpokládá uzavření písemných dohod s jednotlivými obcemi a že teprve po získání tohoto souhlasu podá SÚRAO předmětnou žádost o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry. Z uvedeného je tedy patrné, že SÚRAO podala žádost o stanovení průzkumného území v rozporu s Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2013 a ve smyslu § 26 odst. 4 atomového zákona tak nebyla vůbec k podání takové žádosti oprávněna.

V rozhodnutí MŽP je k této námitce žalobce uvedeno, že žádná žádost nemůže být nezákonná. Strategii postupu SÚRAO obsaženou v Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 pak považovalo Ministerstvo životního prostředí za upravenou Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2014 schváleném usnesením vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013.

Žalobce v rámci svého rozkladu pak poukázal především na skutečnost, že se Ministerstvo životního prostředí vůbec jeho námitkou nezabývalo, když nezkoumalo, zda žadatel (SÚRAO) byl oprávněn žádost o stanovení průzkumného území ve smyslu Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 platného v době podání této žádosti podat. Z tohoto hlediska považoval rozhodnutí MŽP za nepřezkoumatelné. Žalobce též upozornil na skutečnost, že uvedený postup SÚRAO bylo možné hodnotit jako správní delikt ve smyslu § 41 písm. f) atomového zákona a že je tedy absurdní za takové situace považovat nezákonný postup SÚRAO za legální krok k zahájení řízení a nechat takové nezákonné jednání vyústit v právně platný výsledek. K Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2014 žalobce uvedl, že upravuje toliko činnost SÚRAO pro rok 2014 a nemůže tedy legitimizovat právní jednání učiněné SÚRAO v roce 2013. Nakonec poukázal na ustanovení § 21 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož je SÚRAO, co by organizační složky státu zřízená Ministerstvem průmyslu a obchodu, vázána usneseními vlády, přičemž její jednání je ve zjevném rozporu s usnesením vlády č. 955 ze dne 20. 12. 2012, kterým byl schválen Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013.

Ministr životního prostředí se námitkami žalobce zabývalo pouze částečně. Především uvedlo, že SÚRAO vykonává svou činnost též na základě svého statutu schváleného usnesením vlády č. 801 ze dne 10. 11. 2010, kde se v článku 3 odst. 2 uvádí, že hlavní činnosti SÚRAO vyplývají z předmětu činnosti SÚRAO, přičemž je odkázáno na § 26 odst. 3 atomového zákona, podle něhož je předmětem činnosti SÚRAO mimo jiné též příprava, výstavba, uvádění do provozu, provoz a uzavření úložišť radioaktivních odpadů a monitorování jejich vlivu na okolí. Podle názoru ministra životního prostředí podání předmětné žádosti pod tuto činnost spadá. Co se týče dodržení usnesení vlády, pak odkazuje ministr životního prostředí na usnesení vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013, kterým byl postup pro vyhledání vhodné lokality pro hlubinné úložiště změněn (souhlas obcí již nebyl dále vyžadován).

Žalobce především poukazuje na skutečnost, že se ministr životního prostředí vůbec nezabýval námitkou žalobce, že z jednání naplňujícího skutkovou podstatu správního deliktu dle § 41 písm. f) atomového zákona nemůže vyplynout právně závazný úkon vedoucí k zahájení správního řízení. Z tohoto důvodu je tak třeba považovat rozhodnutí MŽP, stejně jako napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

Dle názoru žalobce však nemůže obstát ani samotný závěr, že SÚRAO podala žádost sice v rozporu s Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2013, ale v souladu s předmětem své činnosti vymezené v § 26 odst. 3 atomového zákona ve spojení s článkem 3 odst. 2 statutu SÚRAO. Článek 3 odst. 2 statutu SÚRAO stejně jako § 26 odst. 3 atomového zákona totiž pouze stanovují, co je předmětem činnosti SÚRAO, nikoliv jakým způsobem má být tato činnost vykonávána. Navíc

činnost SÚRAO podle § 26 odst. 3 atomového zákona má být vykonávána právě na základě plánu činnosti SÚRAO, který je zakotven v § 26 odst. 4 atomového zákona a ze systematického hlediska musí mít přednost před obecnou úpravou činnosti SÚRAO. Pokud navíc Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013 stanovuje pro určité činnosti SÚRAO dle § 26 odst. 3 atomového zákona přísnější podmínky, pak musí mít tyto podmínky přednost před obecným vymezením činnosti SÚRAO dle § 26 odst. 3 atomového zákona. V opačném případě by podmínky obsažené v Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 byly toliko obecnou proklamací a ustanovení § 26 odst. 4 atomového zákona by postrádalo smysl.

Nakonec lze poukázat na skutečnost, že svým postupem SÚRAO neprokázala a ani nemohla prokázat oprávnění k podání žádosti ve smyslu § 30 odst. 5 správního řádu. Ministerstvo životního prostředí, tak měla SÚRAO vyzvat k prokázání jeho oprávnění. Neprokázala-li by SÚRAO své oprávnění, mělo být řízení o stanovení průzkumného území zastaveno.

2.2 nepřezkoumatelnost rozhodnutí MŽP pro nesprávné vedení spisu správního orgánu

Žalobce již v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí požadoval o doplnění správního spisu o dokumenty, na které žádost SÚRAO odkazuje, tak, aby se s nimi mohli všichni účastníci seznámit a následně se k nim vyjádřit.

Ministerstvo životního prostředí však na straně 11 rozhodnutí MŽP k tomuto toliko uvedlo, že žádost SÚRAO obsahuje všechny náležitosti stanovené zákonem, přičemž dokumenty, které požadoval žalobce do spisu doplnit, byly v žádosti uvedeny „pouze na doplnění“ a většina z nich je dispozici na internetových stránkách SÚRAO.

Žalobce v rámci svého rozkladu vyjádřil nesouhlas s uvedeným vypořádáním jeho námítky, přičemž mimo jiné namítal, že Ministerstvo životního prostředí svůj závěr neopřelo o žádná ustanovení zákona. Naopak sám žalobce odkazoval v rámci svého rozkladu na ustanovení § 17 odst. 1 správního řádu, podle něhož spis tvoří všechna podání a písemnosti vztahující se k dané věci, včetně příloh, a to bez ohledu na to, zda jsou podkladem rozhodnutí či nikoliv. Na podporu svých tvrzení pak odkázal například na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009 – 541. Obdobně pak s poukazem na odbornou literaturu uvedl, že spis má být způsobilý sloužit k přezkumu rozhodnutí vydaných ve věci, k níž se vztahuje. K argumentu Ministerstva životního prostředí, že většina dokumentů je uložena na internetových stránkách SÚRAO, pak žalobce uvedl, že takové umístění částí spisu je v rozporu se zákonem, s dokumenty je tak možné manipulovat, tím spíše, že jsou umístěny na internetových stránkách SÚRAO co by žadatele, který má zájem na výsledku řízení. Některé dokumenty se navíc na stránkách SÚRAO žalobci nepodařilo dohledat, nebo se je podařilo dohledat toliko v nerelevantních verzích. Z uvedených důvodů požadoval zrušení rozhodnutí MŽP.

Ministr životního prostředí však v rámci napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že měl žalobce možnost se vyjádřit ke všem podkladům rozhodnutí, o čemž svědčí skutečnost, že v rámci svých podání podrobně tyto dokumenty komentují.

K uvedenému žalobce především uvádí, že se ministr životního prostředí vůbec nezabýval tím, zda vedení spisu Ministerstvem životního prostředí, kdy jeho jednotlivé dokumenty se nacházely na internetových stránkách SÚRAO, tedy subjektu, který z povahy řízení hájí odlišné zájmy ve věci a který s nimi tak mohl v průběhu řízení manipulovat, bylo provedeno v souladu s právními předpisy. V tomto ohledu je třeba shledat napadené rozhodnutí především nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Je přitom zjevné, že vedení **spisu neobsahujícího veškerá podání, písemnosti a další dokumenty vztahující se k předmětnému řízení, případně jejich přílohy je v rozporu s právními předpisy, konkrétně s § 17 správního řádu.** Uvedené ustanovení počítá s uchováváním dokumentů mimo spis výhradně v případech stanovených zvláštním zákonem, a to toliko z důvodu ochrany utajovaných informací či jiných informací, na něž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti.

Co se týče obsahu dokumentů dostupných toliko z internetových stránek, vyjadřoval se k této problematice již Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011 – 58, když uvedl, že „*obsah jedné a té samé internetové stránky vzhledem k povaze internetu může být – a obvykle též je – proměnlivý v čase*“ (k tomu též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 30/2009 – 70, bod 28) a že „**pokud tedy správní orgán nezachytí stav internetové stránky, kterou vzal v potaz pro své rozhodování, ať již tiskem nebo uložením na elektronický nosič dat, znemožní tak v podstatě správnímu soudu úkol vycházet při přezkumu rozhodnutí ze skutkového stavu, který tu by v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Není totiž žádná záruka, že informace na určité internetové stránce budou v okamžiku soudního přezkumu odpovídat informacím, které na určité internetové stránce byly v okamžiku správního rozhodnutí**“ (srov. bod 27 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011 – 58, zvýraznění žalobce). **Jelikož vedlo Ministerstvo životního prostředí správní spis toliko evidencí odkazů na internetové stránky SÚRAO, co by žadatele, zatížilo tak své rozhodnutí vadou, která vede k nepřezkoumatelnosti tohoto rozhodnutí, stejně jako napadeného rozhodnutí.**

2.1 porušení práva žalobce na vyjádření se k podkladům rozhodnutí MŽP

Vzhledem k výše uvedenému a skutečnosti, že k některým dokumentům nebylo možné se dostat ani z internetových stránek SÚRAO, namítal žalobce též porušení jeho práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí MŽP.

Ministr životního prostředí však v rámci napadeného rozhodnutí označil námitku žalobce za účelovou stavíce na tvrzení, že žalobce některé z těchto dokumentů v rámci svých podání podrobně komentoval.

K uvedenému žalobce v kontextu výše uvedeného nesprávného vedení spisu Ministerstvem životního prostředí odkazuje především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2013, č. j. 1 As 164/2012 – 54, kdy uvádí, že „*důsledné respektování pravidel pro řádné vedení správního spisu je předpokladem pro naplnění práva účastníků řízení seznámit se s podklady rozhodnutí prostřednictvím nahlížení do spisu a na něj navazujícího práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí (§ 36 odst. 3 správního řádu).*“ Už jen samotná skutečnost, že Ministerstvo životního prostředí vydalo rozhodnutí, aniž by mělo oporu v řádně vedeném spise, zatěžuje celé řízení vadou, která musí mít za následek jeho zrušení. Jelikož pak ministr životního prostředí v napadeném rozhodnutí tuto vadu nereflektoval a nevypořádal se s námitkou žalobce dostatečným způsobem, nemůže obstát v soudním přezkumu ani napadené rozhodnutí.

Skutečnost, zda se nakonec žalobce k podkladům rozhodnutí „svou cestou“ dostali či nikoliv, nemůže na uvedené vadě řízení ničeho měnit. **Nelze totiž předvídat, zda žalobce skutečně vycházel ze stejné verze daných dokumentů, jaké mělo k dispozici Ministerstvo životního prostředí.** Například na internetových stránkách žadatele bylo možné ke dni podání rozkladu dohledat toliko Koncepti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem z ČR toliko ve verzi z června 2001, nikoliv ve verzi z roku 2002, na kterou je v řízení odkazováno.

Navíc je třeba dodat, že na internetových stránkách žadatele ani jiných subjektů se nepodařilo dohledat usnesení vlády č. 487/2002 Sb., kterým měla být výše uvedená koncepce nakládání s radioaktivními odpady schválena, neboť na stránkách Vlády České republiky jsou evidována pouze usnesení vlády před rokem 2004. Stejně tak nebylo možné dohledat Plán činnosti a rozpočet Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2014, tříletý plán a dlouhodobý plán, který měl být veden na stránkách Vlády České republiky pod číslem 1376/13 ani Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013, o jehož doplnění žádal žalobce již v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí. **Ministr životního prostředí se však v napadeném rozhodnutí dostupností těchto dokumentů vůbec nezabýval a toliko paušálně odkázal na skutečnost, že žalobce blíže neurčené dokumenty v rámci svých podáních podrobně komentoval.** Takové vypořádání námitek žalobce nelze považovat za přezkoumatelné. Napadené rozhodnutí by tak mělo být zrušeno a ministři životního prostředí uloženo, aby se podrobně zabýval dostupností všech podkladů rozhodnutí MŽP. Jelikož však toto není z výše uvedených důvodů možné, mělo by být zrušeno též rozhodnutí MŽP a spis doplněn tak, aby mohl být veden řádným způsobem a žalobce se mohl vyjádřit skutečně ke všem podkladům rozhodnutí, ze kterých Ministerstvo životního prostředí vycházelo.

Vedle výše uvedeného poukazuje žalobce též na skutečnost, že v rámci svého rozkladu napadal rozsah označených podkladů v rámci rozhodnutí MŽP. Žalobce měl za to, že za podklad rozhodnutí je potřeba považovat například též veškeré přílohy žádosti SÚRAO. Ministr životního prostředí se však touto námitkou zabýval snad toliko v závěru strany 2 napadeného rozhodnutí, když stroze konstatoval, že z odůvodnění rozhodnutí MŽP vyplývá, na základě jakých podkladů Ministerstvo životního prostředí došlo k závěru o absenci veřejných zájmů převyšující zájmy na stanovení průzkumného území a vybudování hlubinného úložiště. Za poklady řízení pak na straně 11 napadeného rozhodnutí označilo vyjádření účastníků řízení a stanoviska dotčených orgánů.

Z uvedeného vypořádání námitek žalobce je patrné, že se ministr životního prostředí vůbec nezabýval námitkou žalobce, že by mezi podklady rozhodnutí měly být zařazeny například přílohy žádosti SÚRAO. Z tohoto důvodu se jeví napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

2.3 Ministerstvo životního prostředí nesprávně posoudilo váhu různých aspektů veřejného zájmu ve věci

Žalobce brojil v rámci svého rozkladu proti posouzení otázky veřejného zájmu Ministerstvem životního prostředí v rámci rozhodnutí MŽP, kdy toto vybočilo z mezí správního uvážení a námitky jiných ve věci relevantních veřejných zájmů v rozhodnutí MŽP nezohlednilo, anebo je dezinterpretovalo. Uvedeným postupem pak porušilo § 4a odst. 6 geologického zákona stejně jako § 50 odst. 3 správního řádu.

a) posouzení veřejného zájmu hospodárnosti a efektivity nakládání s veřejnými prostředky

K veřejnému zájmu představovanému požadavkem na hospodárnost a efektivitu nakládání s veřejnými prostředky uvedl ministr životního prostředí na straně 5 napadeného rozhodnutí toliko, že *„je věcí žadatele, v jaké lokalitě, popř. v kolika lokalitách, požaduje stanovit PÚZZZK za účelem zjištění vhodných podmínek pro vybudování HÚ.“* Naopak za nevhodné označil hypoteticky situaci, kdy by bylo hlubinné úložiště budováno bez řádného geologického průzkumu.

Žalobce má však za to, že uvedený závěr ministra životního prostředí by mohl obstát toliko v oblasti soukromého podnikání, kdy je skutečně věcí soukromé osoby, jak naloží se svým rozpočtem. V oblasti veřejného hospodaření je SÚRAO vázána principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti nakládání s veřejnými prostředky (tzv. zásady 3E). Výběr lokalit tak nemůže být

svévolný a ignorovat stávající výsledky průzkumů i názory odborné veřejnosti na vhodnost lokality a postup SÚRAO při vypisování veřejných zakázek na průzkumy dalších lokalit nemůže být též omezen toliko rozpočtem. Žalobce má tedy za to, že v případě, kdy je žadatelem subjekt veřejného práva, musí Ministerstvo životního prostředí, respektive ministr životního prostředí přihlížet též ke skutečnosti, zda nedochází ke zjevně nevhodnému využívání veřejných prostředků, a v případě, že tomu tak je, průzkumné území nestanovit a žádost SÚRAO zamítnout.

Žalobce se tedy domnívá, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávném právním názoru ministra životního prostředí, a proto musí být Městským soudem v Praze zrušeno, přičemž žádá Městský soud v Praze, aby uložil ministrovi životního prostředí, resp. Ministerstvu životního prostředí, aby se při dalším rozhodování zabýval podrobně otázkou, zda v dané věci nedochází ke zjevně nevhodnému využívání veřejných prostředků, kterýžto veřejný zájem by musel převážit nad zájmem na vymezení průzkumného území.

b) posouzení veřejného zájmu vyjádřeného v referendu obcí Oslavička, Hodov, Rudíkov, Budišov, Nárameč a Rohy

Žalobce považoval za nutné posuzovat veřejný zájem také ve vztahu k výsledku referend uskutečněných v obcích Oslavička, Hodov, Rudíkov, Budišov, Nárameč a Rohy uskutečněných v letech 2003 a 2004, ze kterých vyplynulo, že drtivá většina občanů všech obcí dotčených průzkumným územím se vyslovila proti výstavbě hlubinného úložiště v lokalitě. Žalobce přitom odkázal též na závěry odborných studií, v rámci nichž byly potvrzeny toliko negativní psychologické dopady pro místní obyvatelstvo spojené především s prvotními fázemi přípravy a výstavby hlubinného úložiště, a zároveň deklarován příliv méně kvalifikovaných pracovních sil s nižší sociální adaptabilitou, pokles ceny bytů a rekreačních objektů a negativní ovlivnění stability osídlení v území. Zájem na respektování výsledků uskutečněných referend obcí je tak nezbytné považovat za závažný veřejný zájem převažující zájem na dalším průzkumu a budoucím využitím území.

Ministerstvo životního prostředí nicméně výsledky uvedených referend obcí odmítlo s tím, že v dané věci nebylo ani možné místní referendum provádět, neboť se jedná o věc svěřenou správním orgánům v rámci výkonu státní správy. Výsledky místních referend mají tedy pouze konzultativní povahu, v návaznosti na což se Ministerstvo životního prostředí vyslovilo, že předchozím postupem SÚRAO při výběru lokalit byly vyloučeny veřejné zájmy, které by mohly převážit nad zájmem na budování jaderného zařízení. Na straně 13 rozhodnutí MŽP je sice konstatováno, že Ministerstvo životního prostředí posoudilo výsledky místních referend jako veřejný zájem, z celého rozhodnutí však není vůbec patrné, z jakých důvodů dospělo Ministerstvo životního prostředí k závěru, že takový veřejný zájem nemůže převážit nad zájmem na dalším průzkumu a budoucím využití území. Ministerstvo patrně shledalo, že z důvodu toliko obdobného užití ustanovení § 4a odst. 6 geologického zákona se musí odchýlit od běžného postupu vymezeného zákonem a veřejný zájem posuzovat až po schválení průzkumných území ve všech uvažovaných lokalitách, což jako přístup vybočující z mezí správního uvážení žalobce v rámci svého rozkladu odmítl.

Ministr životního prostředí k uvedenému v napadeném rozhodnutí nicméně uvedl, že lze posuzovat toliko zájmy, které z povahy věci vůbec připadají v úvahu. K uvedenému veřejnému zájmu však nebylo možno přihlídnout, neboť pokud by nebylo možné z důvodu tohoto veřejného zájmu žádosti SÚRAO vyhovět, nemohla by být již lokalita nijak dále prozkoumána z hlediska její přijatelnosti pro vybudování hlubinného úložiště. Z toho důvodu pak nebylo možné k uvedenému veřejnému zájmu přihlídnout.

Uvedené vypořádání námítky žalobce nelze než považovat za nedostatečné, ba dokonce by bylo možné se domnívat, že se jedná o výsměch jakémukoliv posuzování veřejných zájmů při rozhodování správních orgánů.

Právě z důvodu, že zde existují zájmy, které mohou převážet zájmy na stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, byla v zákoně povinností tyto zájmy poměřovat. Pokud by nebylo možné přihlídnout k žádnému veřejnému zájmu, který může převážet zájmy na stanovení takového průzkumného území jen z důvodu, že by pak takové průzkumné území nemohlo být stanoveno, potom by celý institut posuzování veřejných zájmů ztrácel na významu.

Jak již žalobce uvedl výše, v rozhodnutí MŽP není posouzení uvedeného dotčeného zájmu věnována dostatečná, respektive žádná pozornost. V napadeném rozhodnutí se pak ze shora uvedených důvodů vůbec k tvrzenému veřejnému zájmu nepřihlíželo. Z těchto důvodů považuje žalobce rozhodnutí MŽP i napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Městský soud v Praze by tedy měl napadené rozhodnutí i rozhodnutí MŽP zrušit a uložit Ministerstvu životního prostředí se námitkami žalobce dostatečně ve svém novém rozhodnutí zabývat.

c) posouzení veřejného zájmu na ochraně obcí, u nichž nebyl získán jejich souhlas

Žalobce shledal veřejný zájem též na ochraně lokalit, u nichž nebyl získán souhlas obcí, přičemž tento veřejný zájem byl deklarován již v rámci plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013. Obdobně lze poukázat na Politiku územního rozvoje 2008, která na straně 78 předpokládá pro umístění hlubinného úložiště provést výběr dvou nejvhodnějších lokalit pro jeho realizaci do roku 2015 za účasti dotčených obcí. Účast dotčených obcí je přitom nutno vykládat tak, že se vyžaduje souhlas těchto obcí, jelikož jejich účast je zajištěna již zákonem a bylo by proto obsoletní takový požadavek jinak v Politice územního rozvoje uvádět.

Ministerstvo životního prostředí uvedený veřejný zájem v rozhodnutí MŽP označilo jako veřejný zájem na rozvoji obce (srov. str. 11 rozhodnutí MŽP). Zároveň však uvedlo, že záměr jako je vybudování hlubinného úložiště je způsobilý omezit právo na rozvoj obce. Uvedený závěr Ministerstva životního prostředí se může jevit jako podivný s přihlídnutím k jeho tvrzení na straně 5 rozhodnutí MŽP, kde uvádí, že světové zkušenosti ukazují, že postup při budování trvalého úložiště je reálný pouze tam, kde se podaří dosáhnout celospolečenského konsensu.

Uvedený závěr Ministerstva životního prostředí považoval žalobce za nedostatečný a brojil vůči němu v rámci svého rozkladu. Mimo jiné s poukazem na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2013, č. j. 11A 69/2010 – 52 dovedl, že veřejný zájem je zejména deklarován v rámci koncepčních dokumentů státu, jako je Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013 nebo Politika územního rozvoje 2008, kdy v uvedených v dokumentech je počítáno s vybudováním hlubinného úložiště za souhlasu dotčených obcí, respektive při účasti dotčených obcí. Mimo jiné poukázal též na principy obsažené na straně 7 publikace SÚRAO Hlubinné úložiště radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva dostupné na internetových stránkách SÚRAO, podle nichž „*průzkum lokality neproběhne bez souhlasu obcí a projednání příslušných detailů.*“

Ministr životního prostředí k tomuto uvedl toliko, že Plán činnosti SÚRAO pro rok 2013 byl nahrazen Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2014 usnesením vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013, přičemž nový plán činnosti požadavek na souhlas obcí neobsahuje. K obsahu Politiky územního rozvoje pak ministr životního prostředí v napadeném rozhodnutí toliko konstatoval, že tato „*předpokládá, že z lokalit s vhodnými vlastnostmi horninového masivu a s vhodnou infrastrukturou pro vybudování HÚ bude proveden výběr dvou nejvhodnějších pro realizaci HÚ, a to již v roce 2015*“ a s těmito slovy námitku žalobce zamítl.

Žalobce považuje vypořádání své námitky za nedostatečné, a to jak ve vztahu k Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2014, který nepovažuje pro věc za relevantní (viz výše), tak ve vztahu k veřejnému zájmu uvedenému v Politice územního rozvoje 2008, kdy ministr životního prostředí toliko uvedl to, co tvrdil v rámci svého rozkladu též žalobce, aniž by doplnil jakékoliv úvahy, které ho vedly k závěru, že vzhledem k uvedenému předpokladu Politiky územního rozvoje je nutné námitku žalobce zamítnout a veřejným zájmem v ní obsaženým se nadále nezabývat. Z tohoto hlediska nelze než považovat napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí MŽP, za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

d) posouzení veřejného zájmu na ochraně přírody a krajiny

V rozkladu žalobce namítal, že se Ministerstvo životního prostředí nedostatečně zabývalo posouzení vlivů geologických prací a realizace záměru hlubinného úložiště z hlediska ochrany přírody a krajiny, ačkoliv veřejný zájem na ochraně přírody a krajiny žalobce v rámci svých vyjádření namítal. Zejména upozorňoval na skutečnost, že během prací bude docházet též ke vstupům na cizí pozemky ve smyslu § 14 geologického zákona. Vzhledem k existenci Přírodního parku Třebíčsko v lokalitě i regionálních biokoridorů a biocenter tvořících Územní systém ekologické stability se mělo i touto otázkou Ministerstvo životního prostředí zabývat.

Ministr životního prostředí k uvedené námitce jiného veřejného zájmu uvedl, že bylo stanoveno průzkumné území pro etapu vyhledávání, kdy budou geologické práce spojené se zásahem prováděny toliko omezeně, a tudíž považoval námitku o možných střetech území za nedůvodnou. Nakonec ministr životního prostředí uvedl na straně 7 napadeného rozhodnutí, že žadatel byl poučen o nutnosti postupovat při provádění geologických prací v souladu s právními předpisy.

Uvedené vypořádání námitky navrhovatelů stran veřejného zájmu, který má primárně Ministerstvo životního prostředí chránit, považuje žalobce za zcela nedostačující. Ministr životního prostředí měl především posoudit vliv jednotlivých geologických prací na zájmy ochrany přírody a krajiny v lokalitě, přičemž není rozhodné, zda budou či nebudou prováděny práce spojené se zásahem do pozemku, nebo zda budou prováděny v omezeném rozsahu, neboť jakékoliv geologické práce v území zvýší hlučnost, případně prašnost v lokalitě, což může mít vliv pochopitelně na ekosystém v lokalitě či přirozený vývoj živočichů i rostlin. Skutečnost, že SÚRAO má nadále postupovat v souladu s právními předpisy považuje žalobce za notorietu, která při posuzování veřejných zájmů nemůže hrát žádnou roli.

Vzhledem k těmto skutečnostem považuje žalobce napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a žádá Městský soud v Praze, aby napadené rozhodnutí i rozhodnutí MŽP zrušil a ministra životního prostředí, respektive Ministerstvo životního prostředí zavázal tím, aby se při svém dalším rozhodování veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny pečlivě zabývali a své závěry stejně pečlivě a přesvědčivě odůvodnili.

e) posouzení veřejného zájmu na dodržování zásad činnosti správních orgánů

Žalobce v rámci řízení před Ministerstvem životního prostředí namítal s ohledem na dodržování ustanovení § 26 odst. 4 atomového zákona a Plánu činnosti SÚRAO pro rok 2013 porušení základních zásad činnosti správních orgánů ze strany SÚRAO již při podání samotné žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry. Zájem na dodržování základních zásad činnosti správních orgánů přitom žalobce považuje za veřejný zájem.

Z rozhodnutí MŽP však nebylo zřejmé, jak se Ministerstvo životního prostředí s posuzováním tohoto veřejného zájmu vypořádalo, proto požadoval žalobce zrušení rozhodnutí MŽP pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů.

Ministr životního prostředí nicméně uvedený veřejný zájem odmítl s tím, že SÚRAO není orgánem veřejné moci, na kterého by se měly základní zásady činnosti správních orgánů vztahovat. Z těchto důvodů námitku žalobce jako nedůvodnou odmítl.

Žalobce však nemůže souhlasit se závěrem, že se na SÚRAO nevztahují základní zásady činnosti správních orgánů. V dané věci lze odkázat například na nález Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, podle kterého nelze postavení státu ztotožňovat s postavením jednotlivce ani v případě, kdy se řídí předpisy soukromého práva. I v těchto případech se musí stát řídit vždy zákonem, a to přestože je zastoupen jinými subjekty. SÚRAO je organizační složkou státu, která stát ze zákona zastupuje v řízení o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry v souvislosti se zřízením hlubinného úložiště. Vzhledem k výše uvedenému je patrné, že se na stát v daném řízení, stejně jako na SÚRAO vztahují základní zásady činnosti správních orgánů minimálně v rozsahu zásady zákonnosti, jejíž porušení žalobce zejména namítá. Při podávání žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry však SÚRAO uvedenou zásadu nedodržela, když jednala v rozporu s tehdy platným a účinným Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2013, a tudíž i v rozporu s § 26 odst. 4 atomového zákona.

Ministr životního prostředí tedy založil svůj závěr uvedený v napadeném rozhodnutí na nesprávném právním posouzení otázky, zda se na SÚRAO povinnost dodržovat základní zásady činnosti správních orgánů vztahuje či nikoliv. Z toho důvodu je potřeba napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušit.

2.4 Podklady shromážděné v průběhu řízení neprokazují veřejný zájem na stanovení průzkumného území

Ministerstvo životního prostředí se v rámci rozhodnutí MŽP odkazovalo na několik dokumentů a ustanovení zákona, které měly svědčit pro veřejný zájem na stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry.

a) Mimo jiné se odkazovalo na § 26 atomového zákona, podle něhož má SÚRAO zjišťovat všechny činnosti spojené s bezpečným ukládáním odpadů, za které stát převzal zodpovědnost.

Žalobce k uvedenému argumentu Ministerstva životního prostředí v rámci svého rozkladu namítal, že toto ustanovení atomového zákona též ukládá SÚRAO postupovat v souladu s Plánem činnosti SÚRAO pro rok 2013. SÚRAO však podala žádost o stanovení průzkumného řízení v rozporu s tímto plánem činnosti, neboť si nevyžádalo souhlasy všech obcí dotčených stanoveným průzkumným územím. Tím porušilo zásadu legality, kterážto představuje veřejný zájem, který svědčí naopak proti tomu, aby bylo průzkumné území stanoveno.

Ministr životního prostředí v napadeném rozhodnutí (str. 8) k námitce žalobce uvedl, že lokality byly vybrány tak, aby vyhovovaly současným znalostem o geologické stavbě České republiky, jakož i rozsáhlým geologickým průzkumům v lokalitě Horka. V případě poměrování veřejných zájmů podle § 4a odst. 6 geologického zákona pak nejde o posuzování velikosti zájmů na vybudování hlubinného úložiště. Nakonec pak ministr životního prostředí odkázal na odůvodnění rozhodnutí MŽP, které z blíže neuvedených důvodů považoval za odpovídající požadavkům geologického zákona.

Uvedené vypořádání námítky žalobce je zjevně nesprávné v části, v níž ministr životního prostředí vyslovuje svůj názor o tom, že zájmy na vybudování hlubinného úložiště jsou při rozhodování Ministerstva životního prostředí irelevantní. K této otázce se již žalobce vyjadřoval výše v rámci této žaloby.

Stejně tak žalobce považuje napadené rozhodnutí stran vypořádání této námitky za nepřezkoumatelné, neboť ministr životního prostředí jeho námitky nijak nerefletoval a toliko na odůvodnění rozhodnutí MŽP odkázal jako na odůvodnění souladné s právními předpisy.

b) Stejně tak se Ministerstvo životního prostředí při své ničím neodůvodněné obhajobě veřejného zájmu na stanovení průzkumného území odkazovalo Společnou úmluvu o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady, která vstoupila v platnost dne 18. 6. 2001 a kterou se Česká republika zavázala nakládat s vyhořelým palivem a dalšími radioaktivními odpady tak, aby zabránila potenciálním rizikům z toho vyplývajícím.

Žalobce ve svém rozkladu namítal, že uvedená úmluva nepřikazuje, jakým způsobem má být bezpečnost nakládání s radioaktivními odpady zajištěna a její užití jako stěžejní podklad pro doložení veřejného zájmu na stanovení průzkumného území je nepřijatelný.

Ministr životního prostředí v zásadě souhlasil s námitkou žalobce, avšak doplnil, že ve světle ostatních podkladů rozhodnutí, lze dovodit povinnost České republiky, aby bezpečnost nakládání s radioaktivními odpady zajistila pomocí hlubinného úložiště, přičemž odkázal především na směrnici Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. 7. 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (dále jen „**směrnice EURATOM**“) a na bod 23 preambule směrnice EURATOM, podle které je nejbezpečnější a nejudržitelnější alternativou nakládání s vysokoaktivním odpadem a vyhořelým palivem považováno hloubkové geologické ukládání, přičemž členské státy by měly možnosti plánování a provádění jejich ukládání zahrnout do svých vnitrostátních politik.

S uvedenými závěry ministra životního prostředí však nelze souhlasit. Ačkoliv je ukládání radioaktivních odpadů a vyhořelého paliva patrně nejbezpečněji realizovatelné pomocí hlubinného úložiště, Ministerstvo životního prostředí, potažmo ministr životního prostředí měli zkoumat, zda zde je dán důvod pro nezbytnost vybudování hlubinného úložiště na území České republiky, respektive v předmětné lokalitě a zda tato skutečnost převyšuje zájem na alternativním naplnění uvedené úmluvy a směrnice – tj. uložení nebezpečného odpadu do hlubinných úložišť umístěných na vhodných místech v jiných státech. Tyto skutečnosti přitom žalobce namítal v bodě 5) na straně 5 svého rozkladu a není mu tak známo, proč ministr životního prostředí tyto námitky vůbec nerefletoval.

Závěr ministra životního prostředí tak považuje žalobce za nesprávný a v důsledku něho vypořádání námitky žalobce za nedostatečné, pročež žádá Městský soud v Praze, aby napadené rozhodnutí z těchto důvodů zrušil.

c) Dále Ministerstvo životního prostředí odkázalo na Koncepti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v České republice, která byla schválena usnesením Vlády ČR ze dne 15. května 2002 č. 487.

Žalobce k tomuto odkázal v rámci svého rozkladu na skutečnost, že uvedená koncepce ukládá do roku 2015 vybrat dvě finální lokality pro hlubinné úložiště, které budou zaneseny do územních plánů. Z toho je zjevné, že stanovení průzkumných území pro sedm kandidátních lokalit je v rozporu s touto koncepcí a s jejím harmonogramem.

Ministr životního prostředí na uvedenou námitku žalobce reagoval tvrzením, že žalobce dovozuje z uvedené koncepce veřejný zájem na dalším průzkumu všech lokalit pro hlubinné úložiště, kde žalobce požádal o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry a označil uvedenou námitku žalobce za účelovou.

Jelikož však žalobce nikdy nedovožoval veřejný zájem na dalším průzkumu všech lokalit pro hlubinné úložiště a ani nepožadoval stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, což je patrné z jeho předchozích podání, nelze jeho námitku označit za účelovou, respektive naopak tvrzení ministra životního prostředí je třeba označit za nepřezkoumatelné pro jeho nesrozumitelnost.

d) Dalším dokumentem, a který Ministerstvo životního prostředí odkazovalo je usnesení Vlády České republiky č. 929 ze dne 20. 7. 2008, kterým byla schválena Politika územního rozvoje.

Žalobce k uvedenému znovu poukazuje na skutečnost, že Politika územního rozvoje přikazovala vybrat vhodné lokality pro vybudování hlubinného úložiště toliko za účasti obcí, přičemž uvedený požadavek na účast obcí musí být vykládán tak, že je třeba souhlasu těchto obcí, jinak by byl s ohledem na zákonnou účast obcí obsoletní. Tento závěr navíc odpovídá znění Plánu činností SÚRAO pro rok 2013.

Ministr životního prostředí však námitku žalobce označil za účelovou a poukázal na skutečnost, že uvedená usnesení vlády byla již překonána shora výše nekonkretizovanými usneseními vlády (patrně usnesení vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013). Obcím je pak přiznána účast na základě zákona. Jiné postavení obcím nepřísluší, neboť tak nestanovuje zákon.

Ani s tímto vypořádáním námítky ministrem životního prostředí nelze souhlasit, neboť usnesení vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013 se nikterak nedotýkalo Politiky územního rozvoje a jejího obsahu a ani nenahrazovala usnesení vlády, kterým byl schválen Plán činností SÚRAO pro rok 2013. S námitkou žalobce ohledně povinného souhlasu obcí se pak vypořádal ministr životního prostředí toliko formalisticky s odkazem na absenci zákonné úpravy, což je přístup, který již byl několikrát judikaturou Ústavního soudu odmítnut.

Žalobce se tedy domnívá, že právní závěry, na nichž vystavěl ministr životního prostředí vypořádání námítky žalobce, jsou nesprávné a ve spojení s dalšími námitkami žalobce zakládají důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí.

e) Dalším dokumentem, na který Ministerstvo životního prostředí odkázalo, byla směrnice EURATOM, podle které mají státy hledat alternativní řešení nakládání s jaderným odpadem, tj. uložit ho na svém území nebo si smluvně zajistit uložení na území jiného státu.

Žalobce v rámci směrnice EURATOM odkázal na článek 4 odst. 4, podle něhož mohou členské státy pro ukládání radioaktivního odpadu využívat úložišť v jiných členských státech, přičemž Ministerstvo životního prostředí tento aspekt přitom vůbec nezkoumalo při posuzování veřejných zájmů na stanovení průzkumného území. Dále pak žalobce upozornil na požadavek směrnice EURATOM na zajištění účinné účasti veřejnosti, tedy i obcí, na rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem, mezi něž řadí žalobce též rozhodování o stanovení průzkumného území. S tímto požadavkem pak není souladný postup SÚRAO ani Ministerstva životního prostředí, potažmo ministra životního prostředí, které souhlas obcí v rámci svého rozhodování fakticky vůbec nereflktují.

Přestože ministr životního prostředí vehementně argumentoval v rámci napadeného rozhodnutí směrnicí EURATOM ve vztahu k povinnosti státu zabezpečit radioaktivní odpad a vyhořelé palivo pomocí hlubinného ukládání (viz výše), s žalobcem namítanými požadavky směrnice EURATOM se vypořádal toliko prostým odkazem na zákonné zajištění účasti veřejnosti v rámci řízení dle geologického zákona, které přiznává obcím i žalobci postavení účastníka řízení.

Jak již žalobce výše uvedl, ministr životního prostředí stejně jako Ministerstvo životního prostředí zcela ignorují možnost ukládání radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva v hlubinných

úložištích na území jiných států, ačkoliv je toto posuzování zcela nepochybně spjato s posuzování veřejných zájmů na stanovení průzkumného území pro takové hlubinné úložiště. Nadto pak žalobce poukazuje na skutečnost, že účinná účast nemůže zahrnovat toliko formální postavení veřejnosti, co by účastníka řízení, nýbrž musí vést k faktickému zohlednění zájmů veřejnosti při rozhodování ve věcech zřízení hlubinného úložiště. Sotva pak lze považovat za účinnou účast veřejnosti skutečnost, kdy se obyvatelé šesti obcí v referendu vysloví proti záměru a tato skutečnost není nikterak v rámci rozhodnutí MŽP reflektována. Závěr ministra životního prostředí prezentovaný v napadeném rozhodnutí tak považuje žalobce za nesprávný a žádá o zrušení napadeného rozhodnutí v rámci soudního přezkumu.

III. Závěrečný žalobní návrh

Vzhledem k výše uvedenému a závažnosti rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, respektive ministra životního prostředí, které může ovlivnit stav v území na stovky let dopředu, považuje žalobce dosavadní postup správních orgánů za neudržitelný a navrhuje tedy Městskému soudu v Praze, aby vydal následující

r o z s u d e k :

- I. Rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 29. 4. 2015, č. j. 1204/M/15 27795/ENV/15 se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 20. 10. 2014, č. j. 1739/560/13, 67683/ENV/13 se zrušuje.**
- III. Žalovaný je povinen uhradit žalobci náklady řízení k rukám právního zástupce žalobce, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.**

V Táboře dne 7. 7. 2015

Calla – Sdružení za záchranu prostředí
v právním zastoupení Mgr. Pavlem Douchou, advokátem